

KORACI DO STAVLJANJA U PROMET MASLINOVA ULJA

1. Poljoprivrednici, koji na tržište stavljaju maslinovo ulje proizvedeno na vlastitom gospodarstvu, imaju obvezu **upisa u Upisnik obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava/Upisnik poljoprivrednika i evidentiranja maslinika u ARKOD sustav.**

Postupak upisa reguliran je sljedećim propisima: Zakonom o poljoprivredi (NN 118/18), Zakonom o obiteljskom poljoprivrednom gospodarstvu (NN 29/18, 32/19), Pravilnikom o Upisniku poljoprivrednika (NN 62/19), Pravilnikom o Upisniku obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava (NN 62/19) i Pravilnikom o evidenciji uporabe poljoprivrednog zemljišta (NN 54/19, 126/19).

2. Upis u Upisnik registriranih i odobrenih objekata u poslovanju s hranom na temelju Zakona o hrani (NN 81/13, 14/14, 115/18), Zakona o službenim kontrolama koje se provode sukladno propisima o hrani, hrani za životinje, zdravlju i dobrobiti životinja (NN 82/13, 14/14 i 56/15, 32/19), Zakona o higijeni hrane i mikrobiološkim kriterijima za hranu (NN 81/13, 115/18) i Pravilnika o registraciji i odobravanju objekata te o registraciji subjekata u poslovanju s hranom (NN 123/19).

Poljoprivredno gospodarstvo koje proizvodi, puni, skladišti i stavlja na tržište maslinovo ulje (bilo koju od navedenih faza) ima obvezu registracije objekta u kojima se ulje proizvodi, puni i/ili čuva. Obrasci Zahtjeva i upute nalaze se na Internet stranicama Ministarstva zdravstva (<https://zdravlje.gov.hr/o-ministarstvu/djelokrug-1297/javnozdravstvena-zastita/hrana-1359/registracija-subjekata-i-objekata-u-poslovanju-s-hranom/1856>).

Za postupak registracije objekta potrebna je sljedeća dokumentacija:

- a) ispunjen obrazac Zahtjeva za registraciju objekta,
- b) preslika rješenja o upisu u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava
- c) 35,00 kn upravne pristojbe (biljega) po zahtjevu odnosno objektu.

Dokumentaciju je potrebno poslati poštom ili neposredno predati na adresu Ministarstva zdravstva, Ksaver 200a, 10000 Zagreb.

Subjekt u poslovanju s hranom koji ima registriran objekt, kao i subjekt koji treba podnijeti zahtjev za registraciju objekta, nije dužan dodatno podnijeti zahtjev za registraciju subjekta, jer se upisom objekta ujedno registrira i subjekt.

Ministarstvo zdravstva izdaje Rješenje o registraciji i Izvod iz Upisnika registriranih subjekata i objekta prilikom prvog podnošenja zahtjeva i po potrebi na zahtjev.

3. Upis u Registar poreznih obveznika, na početku obavljanja poljoprivredne djelatnosti, a najkasnije u roku 8 dana od početka, sukladno Općem poreznom zakonu (NN 115/16, 106/18 i 121/19, 32/20), Zakonu o porezu na dohodak (NN, 115/16, 106/18, 121/19, 32/20) i Zakonu o porezu na dodanu vrijednost (NN 73/13, 99/13, 148/13, 153/13, 143/14, 115/16, 106/18, 121/19). Opširnije pročitajte u našoj brošuri „Praktični vodič kroz porezni sustav za obiteljska poljoprivredna gospodarstva“ (https://www.savjetodavna.hr/wp-content/uploads/2019/03/Vodic_Porezni-sustav_OPG2020.pdf).

4. Upis dopunskih djelatnosti (ukoliko se radi o OPG-u), sukladno Pravilniku o Upisniku obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava (NN 62/19). Prema Zakonu o obiteljskom poljoprivrednom gospodarstvu (NN 29/18) dopunske djelatnosti na obiteljskom poljoprivrednom gospodarstvu su proizvodne i uslužne djelatnosti povezane s poljoprivredom koje omogućuju bolje korištenje proizvodnih kapaciteta te bolje korištenje znanja, vještina i rada članova OPG-a. Proizvodnja poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda na OPG-u moguća je od sirovine iz vlastite proizvodnje uz kupnju dijela sirovine od drugih poljoprivrednih gospodarstava (Prilog 6. Pravilnika o Upisniku OPG-a, NN 62/19). Zahtjev za upis podnosi se u nadležnom regionalnom uredu Agencije za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju (APPRRR). Za obavljanje dopunske djelatnosti, OPG mora udovoljavati određenim uvjetima, sukladno propisima koji uređuju tu djelatnost (članci 11.- 13. navedenog Pravilnika).

5. Minimalni uvjeti prostora za obavljanje djelatnosti: prema Uredbi (EZ) 852/2004 o higijeni hrane, svi subjekti u poslovanju s hranom dužni su uspostaviti, provoditi i održavati sustave i postupke temeljene na načelima HACCP sustava. Obzirom na nizak stupanj rizika (zbog malih količina i prodaje najčešće krajnjim potrošačima ili malim dućanima koji opskrbljuju krajnje potrošače) i zahtjevi za uređenje prostora su minimalni.

6. Potrebne evidencije:

- **proizvođačka evidencija;** prema Uredbi komisije (EU) 29/2012 o tržišnim standardima za maslinovo ulje, Uredbi EU 2568/91 i izmjene 299/2013 čl. 7a vodi se Registar ulaza i izlaza ulja, od faze ekstrakcije u uljari do uključivo faze punjenja u boce.

Preporučuje se, uz ostale podatke u proizvođačkoj evidenciji, imati zabilježen i LOT broj, ako se nalazi na pakovini.

- **evidencija o proizvodnji i prodaji:**

Svi organizacijski oblici: sukladno Zakonu o trgovini (NN 87/08, 116/08, 76/09, 114/11, 68/13, 30/14, 32/19, 98/19, 32/20), obavezno je vođenje podatka o stanju robe u pisanom ili elektroničkom obliku (ime, datum, naziv proizvoda, mjerna jedinica i količina robe, cijena, promjena cijene, zaduženje).

OPG: Sukladno Zakonu o obiteljskom poljoprivrednom gospodarstvu (NN 29/18, 32/19), Zakonu o poljoprivredi (NN 118/18), Pravilniku o Upisniku obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava (NN 62/19) i Pravilniku o Upisniku poljoprivrednika (NN 62/19), obavezno je vođenje evidencije o poljoprivrednoj proizvodnji i prodaji vlastitih poljoprivrednih proizvoda putem AGRONET sustava najkasnije do 15. svibnja tekuće godine za proizvodnju i prodaju u prethodnoj godini. Evidencija o prodaji se vodi za svaki dan tijekom kojeg je OPG imao prodaju vlastitih poljoprivrednih proizvoda u pisanom ili elektroničkom obliku.

7. Načini prodaje proizvoda:

OPG sukladno Zakonu o obiteljskom poljoprivrednom gospodarstvu (NN 29/18, 32/19) može prodavati vlastite poljoprivredne proizvode na slijedeće načine:

- prodaja na veliko registriranim fizičkim i pravnim osobama koje neposredno otkupljuju poljoprivredne proizvode za preradu ili daljnju prodaju (neposredno na OPG-u ili na mjestima organiziranog otkupa) te prodaja na tržnicama na veliko,
- izravna prodaja maloprodajnim objektima koji izravno opskrbljuju krajnjeg potrošača (uključujući i ugostiteljske objekte) i
- izravna prodaja kroz kratke lance opskrbe krajnjih potrošača kao što je prodaja na malo izvan prodavaonica poput prodaje na štandovima i klupama na tržnicama na malo i izvan tržnica na malo, pokretna prodaja, prodaja na daljinu putem oglasa u medijima uz dostavu potrošaču, prodaja putem automata OPG-a, prodaja na prostoru i objektima OPG-a, prodaja na kiosku OPG-a i prigodne prodaje na sajmovima, izložbama, priredbama, izletištima te na štandovima unutar trgovačkih centara, ustanova i slično.

Ostali organizacijski oblici (pravne osobe, obrti) mogu prodavati svoje proizvode trgovinom na malo i veliko (svi oblici prodaje) sukladno Zakonu o trgovini.

8. Pakiranje i ambalaža: Prema Uredbi komisije (EU) 29/2012 o tržišnim standardima za maslinovo ulje, maksimalni obujam ambalaže za prodaju krajnjem potrošaču je 5 litara. Propisano je da ambalaža mora imati zatvarač, koji se nakon prvog otvaranja ne može dovesti u prvobitno stanje. Nikakvim propisom nije reguliran materijal i boja ambalaže, ali se preporuča staklena boca tamne boje. Plastične boce i spremnike koristiti eventualno u svrhu transporta i da se ulje u takvim spremnicima drži što je kraće moguće, zbog degradacije kvalitete, što je posebno važno za vrhunska ulja.

9. Označavanje : regulirano je Zakonom o informiranju potrošača o hrani (NN br. 56/13, 14/14, 65/16, 32/19); Uredbom (EU) 29/2012 o tržišnim standardima maslinovog ulja i Provedbenom Uredbom (EU) 1335/2013, Uredbom (EU) 1169/2011 o informiranju potrošača o hrani; Pravilnikom o oznakama ili znakovima koji određuju seriju ili lot broj kojem hrana pripada (NN br. 26/13).

Podaci o hrani trebaju biti napisani na hrvatskom jeziku i latiničnim pismom, a višejezičnost je dopuštena. Etiketa treba biti čvrsto pričvršćena na ili za ambalažu.

Sve informacije trebaju biti na vidljivom mjestu, jasno čitljive i neizbrisive. Visina slova treba biti jednaka ili veća od 1,2 mm, osim za ambalažu, čija je najveća površina 80 cm², tada visina slova mora biti jednaka ili veća od 0,9 mm.

Rok trajanja proizvođač propisuje sam, a stručni i laboratorijski pokazatelji trajnosti maslinova ulja su od 18 do 24 mjeseca.

Odgovornost za označavanje, reklamiranje i prezentiranje zapakirane ili pretpakirane hrane ima proizvođač ili onaj koji hranu pakira ili stavlja na tržište.

Proizvođač maslinova ulja, odnosno subjekt u poslovanju s hranom, sam odgovara za istinitost navoda na etiketi i zato je preporučljivo da sve navode o kvaliteti može potkrijepiti potvrdom o analizi maslinova ulja izdanoj od strane ovlaštenog laboratorija.

Parametri, koji se prihvaćaju za tu analizu su: slobodne masne kiseline, peroksidni broj, K brojevi, etil esteri i senzorska ocjena.

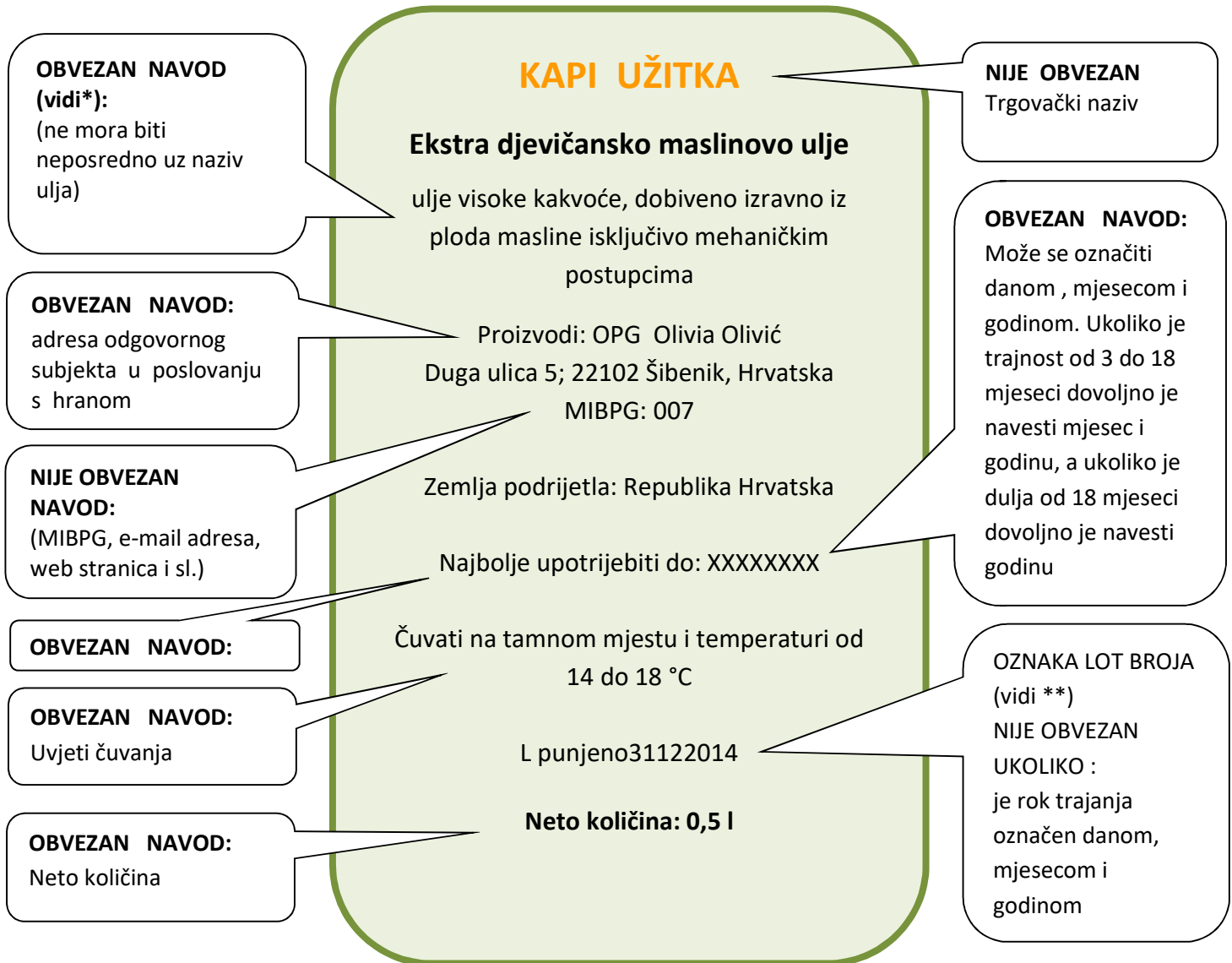
10. Nadzor: Službenu kontrolu nad proizvodnjom, kvalitetom, označavanjem i trženjem vrše nadležni inspektori Državnog inspektorata. Provjeru senzorskih svojstava vrši službeni panel, ovlašten od strane Ministarstva poljoprivrede.

11. Korištenje zaštićenih oznaka izvornosti na temelju Uredbe (EU) 1151/2012, Zakona o poljoprivredi (NN 118/18) i Pravilnika o zaštićenim oznakama izvornosti, zaštićenim oznakama zemljopisnog podrijetla i zajamčeno tradicionalnim specijalitetima poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda i neobveznom izrazu kvalitete »planinski proizvod« (NN 38/19). Zahtjev za zaštitu naziva poljoprivrednog ili prehrambenog proizvoda kao ZOI, ZOZP ili ZTS mogu podnijeti samo skupine (fizička ili pravna osoba) koje rade s proizvodima čije nazive treba registrirati pri Ministarstvu poljoprivrede.

12. Korištenje oznake kvalitete "Hrvatski otočni proizvod" na temelju Zakona o otocima (NN 34/99, 32/02 i 33/06) i Pravilnik o uvjetima, kriterijima i načinu označavanja proizvoda oznakom "Hrvatski otočni proizvod" (NN 47/07). Oznaka se može dodijeliti tradicionalnim i inovativnim proizvodima koje proizvode otočni proizvođači, oni koji imaju sjedište na otocima i koji svoju djelatnost obavljaju na otocima. Oznaka se može dodijeliti proizvodima, bez provođenja procedure, označenim jednom od sljedećih oznaka: *ekološki proizvod, izvorno hrvatsko, hrvatska kvaliteta, tradicionalnog ugleda, izvornosti, zemljopisnog podrijetla*, izvornosti za ostale proizvode i zemljopisnog podrijetla za ostale proizvode, proizvodima koji nemaju jednu od navedenih oznaka, a koji su nastali kao rezultat otočne tradicije, razvojno-istraživačkog rada, inovacije i invencije. Zahtjev za dodjelu prava uporabe Oznake podnosi se Upravi za otoke pri Ministarstvu regionalnoga razvoja i fondova Europske unije i ugovara na period od 1 do 3 godine.

Obavezni podaci na oznaci proizvoda:

*** OBVEZNI NAVODI za:**

- **ekstra djevičansko maslinovo ulje**
ulje je visoke kakvoće, dobiveno izravno iz ploda masline isključivo mehaničkim postupcima
- **djevičansko maslinovo ulje**
ulje dobiveno izravno iz ploda masline isključivo mehaničkim postupcima
- **maslinovo ulje sastavljeno od rafiniranog maslinovog ulja i djevičanskih maslinovih ulja**
ulje dobiveno miješanjem rafiniranog maslinovog ulja, i (ekstra) djevičanskog maslinovog ulja
- **ulje komine maslina**
ulje dobiveno miješanjem rafiniranog maslinovog ulja komine masline i djevičanskog maslinovog ulja ili ulje koje se sastoji isključivo od ulja dobivenog obradom komine maslina i ulja dobivenog izravno iz ploda maslina.

******LOT broj (ukoliko ga se navodi) mora imati oznaku L i dalje brojeva ili slova ili kombinaciju koja označava seriju proizvodnje (punjenja) - primjer na slici. LOT broj je nužno povezati sa proizvođačkom evidencijom.

Svi ostali navodi (koji nisu obavezni) svojim sadržajem ne smiju dovoditi potrošača u zabludu i moraju biti potkrepljeni pratećom dokumentacijom (npr. Izjava o voćnim okusima ili pikantnosti moraju imati pokriće u senzorskoj ocjeni ulja).

HRANJIVE VRIJEDNOSTI HRANE - NUTRITIVNA DEKLARACIJA

Obvezno je navođenje hranjivih vrijednosti hrane i to : energetska vrijednost, količine masti, zasićene masne kiseline (kao udio u mastima), ugljikohidrata, šećera (kao udio u ugljikohidratima), bjelančevina i soli. Izražavaju se na 100 g ili 100 ml kao prosječne hranjive vrijednosti.

Prema potrebi se u neposrednoj blizini nutritivne deklaracije može nalaziti izjava u kojoj se navodi da je sadržaj soli isključivo posljedica prirodno prisutnoga natrija.

Sadržaj obvezne nutritivne deklaracije može biti nadopunjen navođenjem količine jedne ili više sljedećih hranjivih tvari: jednostruko nezasićenih masnih kiselina, višestruko nezasićenih masnih kiselina, poliola, škroba, vlakana ili bilo kojeg vitamina ili minerala iz Priloga XIII. Uredbe (EU) 1169/2011.

IZUZEĆE OD OZNAČAVANJA NUTRITIVNE DEKLARACIJE

Nije obavezna za proizvođače malih količina koji maslinovo ulje izravno isporučuju krajnjem potrošaču ili lokalnim maloprodajnim trgovinama koje opskrbljuju krajnjeg potrošača sukladno Prilogu V. Uredbe (EU) 1169/2011. Pojam proizvođač malih količina definiran je Naputkom o načinu primjene izuzeća od navođenja nutritivne deklaracije na hrani (NN 79/17) i smatra se da je to subjekt u poslovanju s hranom koji, sukladno posebnom propisu kojim se uređuje porez na dodanu vrijednost, nije obveznik plaćanja poreza na dodanu vrijednost.

Autori:
Žarko Kovačić, dipl. ing. agr.
Dragica Tresk Penezić, dipl. ing. agr.